

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено
на засіданні кафедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри З.О. Купчинська

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Практична лексикографія», що викладається в межах ОПІ «Середня освіта (Українська мова і література)» п'ятого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальностей 01 Освіта / Педагогіка (Спеціалізація 014.01 Середня освіта (Українська мова і література))

Львів - 2022

**Силабус курсу «Практична лексикографія»2022/2023
навчального року**

Назва курсу	Практична лексикографія
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Катедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка. Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Викладачі курсу	асист. Сус І.Р.
Контактна інформація викладачів	irynasus2014@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	четвер (15.00)
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/istoriya-ukrajinskoji-leksykohrafiji-ukrajinity
Інформація про курс	Завдання курсу «Практична лексикографія» – вивчити історію формування лексикографічної парадигми української мови через розуміння зовнішніх чинників і внутрішніх законів розвитку українського словництва, здобути практичні навички лексикографічної параметризації слів. Курс забезпечує знання лексикографічних універсалій на сучасному рівні розвитку крізь призму історичної ретроспективи.
Коротка анотація курсу	Практична лексикографія – важливий і необхідний компонент програми професійної філологічної освіти. Дисципліна посідає важливе місце в підготовці українського філолога. Основними її завданнями є формування наукових поглядів на лексикографію, вироблення навичок самостійних спостережень над різними типами структур у лексикографічних виданнях, визначення типології словників та періодизації історії української лексикографії; практичних навичок лексикографічної параметризації українського лексичного фонду.
Мета та цілі курсу	Основна мета курсу «Практична лексикографія» – сформувати в студентів-філологів систематизовані наукові знання про здобутки сучасної теоретичної лексикографії, практичні навички укладання статей до словників різних типів, ознайомити з основними лексикографічними працями та доробком найвідоміших лексикографів.

**Література для
вивчення
дисципліни**

Методичне забезпечення

- Бабій І.О. Українська лексикографія: Збірник вправ і завдань / І. Бабій. Івано-Франківськ: Видавець Голіней О.М., 2012. 180 с.
- Бабій І. О. Українська лексикографія: збірник тестів. Івано-Франківськ: Видавець Голіней О.М., 2016. 88 с.
- Ціхоцький І., Левчук О. [Лексикографічний практикум: навчально-методичний посібник для студентів І курсу філологічного факультету](#). Львів, 2013. 113 с.
- Ціхоцький І., Левчук О. [Лексикологія сучасної української літературної мови. Практикум: Навчально-методичний посібник для студентів І курсу філологічного факультету](#). Львів: [б.в.], 2014. 258 с.
- Ціхоцький І. [Практична лексикографія: навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету](#). Львів, 2017. 130 с. (рукопис)

Рекомендована література

Основні джерела

1. Васильчук В. Лексикографія як наука (основи лексикографування). *Проблеми семантики слова, речення та тексту*: зб. наук. пр. Київ: КНЛУ, 2006. Вип. 16. С. 20–28.
2. Горещький П. Історія української лексикографії. Київ: Вид-во Акад. наук. УРСР, 1963. 243 с.
3. Гордієнко Н. Сучасна лексикографія як об'єкт лінгвістики. *Українська мова*. 2011. № 3. С. 67–73.
4. Демська О. Вступ до лексикографії: навчальний посібник. Київ: НАУКМА, 2010. 266 с.
5. Демська-Кульчицька О.М. Лексикографія: між ремеслом і наукою. *Наукові записки НаУКМА*. Київ: Вид. дім НаУКМА, 2008. Т. 85: Філологічні науки. С. 3–9.
6. Дубічинський В. В. Лексикографія: навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. навчання зі спец. «Перекладач» і «Прикладна лінгвістика». Харків, 2012. 68 с.
7. Дубічинський В.В. Лексикографія української мови. Конспект лекцій. Харків: НТУ ХП, 2002. 56 с.
8. Дубічинський В. В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології: навч. посібник. Харків, 2004. 164 с.
9. Зубець Н. Українська лексикографія другої половини ХХ – початку ХХІ століття: навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. Запоріжжя: [б.в.], 2008. 124 с.
10. Кровицька О. Українська лексикографія: теорія і практика. Львів, 2005. 174 с.
11. Кузеля З. Історичний розвиток і сучасний стан українського словництва. *Записки Наукового товариства ім. Шевченка* / за ред. В. Янева. Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962. Т. 169: Праці філологічної та історико-філософської секцій: зб. на пошану Зенона Кузеля. С. 217–235.
12. Кульчицька Т. Українська лексикографія ХІІІ–ХХ ст.: бібліографічний покажчик. Львів, 1999. 359 с.
13. Лендау С. Словники: мистецтво та ремесло лексикографії. Київ: К.І.С., 2012. 480 с.
14. Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. Київ: Рад. школа, 1961. 162 с.
15. Паламарчук Л. Питання теорії і практики сучасної лексикографії. *Мовознавство*. 1977. № 4. С. 3–12.
16. Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія: (питання історії, теорії та практики). Київ: Наук. думка, 1978. 203 с.
17. Перебийніс В.І., Сорокін В.М. Традиційна і комп'ютерна лексикографія: навч. посібник. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2008. 218 с.
18. Полюга Л. До питання про наукові засади теоретичного словництва. *Науково-технічне слово*. 1994. № 1. С. 69–71.
19. Полюга Л. Складові елементи словників: із досвіду лексикографа. *Записки з українського мовознавства*: зб. наук. пр. Одеса, 2006. Вип. 16. С. 299–307.

20. Полюга Л. Структура і функції словникових статей у лексиконах різних типів. *Українська історична і діалектна лексика*: зб. наук. пр. Львів, 2003. Вип. 3. С. 16–23.
 21. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія / Голянич М. І., Стефурак Р. І., Бабій І. О.; за ред. М. І. Голянич. Івано-Франківськ: Сімік, 2011. 272 с.
 22. Тараненко О.О. Лексикографія. *Українська мова: Енциклопедія*. – Київ: Українська енциклопедія, 2004. С. 296–297.
 23. Черницький В.Б. Комп'ютерна лексикографія: навч. посібник. Миколаїв: НУК, 2004. 84 с.
 24. Широков В. А. [Комп'ютерна лексикографія](#). Київ: Наукова думка, 2011. 351 с.
 25. Яцимирська М. [Українська лексикографія: текст лекцій. Ч. 1](#). Львів: ЛНУ ім. І.Франка. 35 с.
 26. [Lexicography: principles and practice / edited by R.R.K. Hartmann. London: Academic Press, 1983.](#)
- Додаткові джерела*
27. Березюк Т., Іщенко О., Пилипчук Р., Савченко О., Феценко Н., Шушківський А. Здобутки української енциклопедистики: характеристика найважливіших видань. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. Вип. 12. Київ, 2015. С. 9–114.
 28. Бобкова Т. Українська корпусна лексикографія: основні етапи й тенденції розвитку. *Наукові записки нац. ун-ту «Острозька академія». Серія філологічна*. 2014. Вип. 49. С. 267–270.
 29. Бондар О.І. Українське діалектне словникарство початку ХХІ ст. *Вісник Одеського нац. ун-ту*. 2012. Серія філологія. Т. 17. Вип. 4. С. 5–17.
 30. Боярова Л.Г. Проблема розмежування полісемії та омонімії термінів у лексикографічній практиці. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна: Серія Філологія*. 2005. Вип.45. С. 18–20.
 31. Боярова Л.Г. Словникова кодифікація і термінологічна норма (90-і рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.). *Українське мовознавство: міжвідом. наук. зб.* Київ, 2008. Вип. 38. С. 25–29.
 32. Боярова Л.Г. Термінологічна лексика в загальномовному тлумачному словнику. *Лексикографічний бюлетень*. Київ, 2008. Вип. 17. С. 13–24.
 33. Бук С. Григорій Сковорода онлайн! *Українська мова*. 2010. № 3. С. 109–115.
 34. Бук С. Частотний словник офіційно-ділового стилю: принципи укладання та статистичні характеристики лексики. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. пр. / За ред. А.П. Загнітка. Донецьк, 2006. Вип. 14. С. 184–188.
 35. Винник В. Б. Грінченко і процес становлення єдиної української літературної мови. *Мовознавство*. 2014. № 6. С. 13–23.
 36. Галас Б. Лексикографічна спадщина О. Павловського і формування нової української літературної мови. *Науковий вісник Ужгород. ун-ту*. Ужгород, 2003. С. 11–16.
 37. Галас Б. Лексикографічні матеріали В.А. Долинського з 1853 року. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*: зб. наук. пр. Ужгород, 2009. Вип. 13. С. 38–41.
 38. Галас Б. К. Нові пріоритети у вивченні історії української лексикографії кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. *Гуманітарна освіта: досвід і проблеми*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. «Трансформація гуманітарної освіти» (м. Ужгород, 25–27 трав. 1998 р.). Ужгород, 1999. С. 518–525.
 39. Галас Б. Риси упорядницького і редакторського стилю Б. Грінченка як лексикографа. *Українська мова*. 2008. № 1. С. 80–86.
 40. Галас Б. Ф. С. Шимкевич як лексикограф і українське словникарство (кінець ХVІІІ – початок ХХ ст.). Ужгород, 1995.
 41. Гордієнко Н. Сучасна лексикографія як об'єкт лінгвістики. *Українська мова*. 2011. № 3. С. 67–73.
 42. Гориславець К. С. Словники іншомовних слів у контексті української лексикографії кінця ХІХ – початку ХХ століття. *Наукові записки нац. ун-ту «Кієво-Могилянська академія»*. 2006. Філологічні науки Т. 60. С. 14–21.
 43. Дарчук Н.П., Грязнухіна Т.О. Частотний словник сучасної української

- публіцистики. *Мовознавство*. 1996. № 5. С. 15–19.
44. Гордієнко Н. Типологія додатків у сучасних лінгвістичних словниках. *Лексикографічний бюлетень*. 2012. № 21. С. 31–38.
Грінченко Б. Огляд українського язикознавства. *Записки Наукового товариства ім. Шевченка*. Львів, 1905. Т. 66. С. 4–30.
 45. Громко Т. Лексикографування онімів говірки за корпусом моноговіркових текстів. *Актуальні питання гуманітар. наук: міжвуз. зб. наук. пр. молодих учен. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*. 2020. Вип. 31. С. 315–322.
 46. Давиденко В. Лексикографічні праці в сучасному освітньому просторі. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31. № 4, Ч. 1. С. 39–43.
 47. Дарчук Н. Параметризована база даних сучасної української мови на основі частотних словників. *Проблеми квантитативної лінгвістики*. Чернівці, 2005. С. 100–110.
 48. Дем'янок М. Анонімний Й «Лексикон латинославенській» – пам'ятка староукраїнської писемності XVIII ст. *Проблеми української термінології: зб. наук. пр.* Львів, 2006. С. 50–53.
 49. Дем'янок М. Українська лексична спадщина в латинсько- слов'янському словнику І.Максимовича. *Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні: зб. наук. пр.* Вип. 18. Київ, 2009. С. 367 – 372.
 50. Дідун Л. Козирева З. Українська академічна лексикографія: здобутки та перспективи розвитку. *Українська мова*. 2021. № 3. С. 54–65.
 51. Зайцева О. Ремарка як лексикографічна категорія. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. пр. молодих учен. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*. Дрогобич, 2014. Вип. 9. С. 167–172.
 52. Івашенко О.О., Сагаровський А.А. Методологія і методика укладання ідіодіалектного словника. *Вісник Харківського нац. ун-ту імені В.Н.Каразіна*. Серія: Філологія. 2009. № 843. Вип. 55. С. 114–119.
 53. Казимиrowa І. Актуальні проблеми сучасної термінографії. *Термінологічний вісник: зб. наук. пр.* Київ, 2017. Вип. 4. С. 214–226.
 54. Кровицька О. Українська історична лексикографія у міжслов'янському контексті. *Проблеми слов'янознавства*. Львів, 2003. Вип. 53. С. 136–144.
 55. Кульчицька Т. Українська лексикографія XIII–XX ст.: бібліографічний покажчик. / наук. ред. Д. Г. Гринчишин. Львів, 1999.
 56. Лукінова Т. Створення «Етимологічного словника української мови» – важливий етап порівняльно-історичного вивчення слов'янської лексики. *Мовознавство*. 2008. № 2–3. С. 24–39.
 57. Максимчук В.В. Особливості лексикографічного представлення авторських лексичних новотворів у сучасних неологічних словниках. *Наукові записки нац. ун-ту «Острозька академія»*. Острого, 2010. Серія філологічна. Вип. 17. С. 256–264.
 58. Мейзерська І. Лексикографічна параметризація: структурний та функціональний аспекти (на прикладі великого тлумачного словника сучасної української мови). *Вісник СумДУ*. 2007. № 1. Т. 1: Серія Філологія. С. 151–155.
 59. Міщук У. Словник мови Шевченка: бачення творчого світу письменника. *Лексикографічний бюлетень*. 2006. Вип. 14. С. 78–88.
 60. Мовчун Л. До питання про вироблення засад української римографії. *Українське мовознавство*. 2008. Вип. 38. С. 139–142.
 61. Москаленко А.А. Українські, російські та білоруські діалектологічні словники. *XII Республіканська діалектологічна нарада: тези доп.* Київ, 1965. С. 151–153.
 62. Неровня Н. Принципи створення нового загальномовного тлумачного словника. *Лексикографічний бюлетень*. 2005. С. 36–46.
 63. Озерова Н., Широков В. Перший том Словника української мови у 20-ти томах. *Мовознавство*. 2011. С. 3–13.
 64. Петрова Т. Рецензія на термінологічні словники як жанр критичного субдискурсу. *Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки*. 2019. Вип. 50. С. 133–139.
 65. Полюга Л. Українські історичні словники в контексті слов'янської лексикографії. *Проблеми слов'янознавства*. Вип. 51. 2000. С. 195–198.
 66. Рабулець О.Г., Сухарина Н.М., Широков В.А., Якименко К.М. Дієслово в лексикографічній системі: монографія. Київ, 2004.

67. Русанівський В.М., Клименко Н.Ф. Від універсальної бази лінгвістичних знань до комп'ютерного укладання словників. *Мовознавство*. 1995. № 4–5. С. 3–10.
68. Русанівський В.М., Широков В.А. Інформаційно-лінгвістичні основи сучасної тлумачної лексикографії. *Мовознавство*. 2002. № 6. С. 7–48.
69. Сабадош І. Зведений тематичний словник як вид лексикографічної праці. *Волинь – Житомищина: історико-філол. зб. з регіон. пробл.* Вип. 10. 2003. С. 195–205.
70. Сабадош І. Українська діалектна лексикографія післявоєнного періоду. *Język ukraiński: współczesność – historia.* / Red. F. Czyżewski, P. Hrycenko. Lublin, 2003. S. 93–106.
71. Самойлова І. Інформаційна структура українських еквівалентів у перекладному словнику. *Українська мова*. 2016. № 2. С. 24–43.
72. Симоненко Л. Тлумачно-перекладна лексикографія. *Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті*. Київ, 2011. С. 308–314.
73. Сніжко Н. Нова джерельна база української лексикографії в системі інтегральних лінгвістичних досліджень. С. 47–52.
74. Сологуб Н. Словники мови письменників. *Лінгвістика: об'єкт-стиль, мета-оцінка*: зб. наук. пр., присвячених 70-річчю від дня народження проф. С.Я.Єрмоленко. / відп. ред. ак. НАН України В.Г.Скляренко. Київ, 2007. С. 133–138.
75. Старко В. Пареміографія в корпусну добу: з досвіду укладання «Електронного англійсько-українського словника прислів'їв». *Українська і слов'янська тлумачна і перекладна лексикографія. Леонідові Сидоровичу Паламарчукові*. Київ, 2013. С. 293–298.
76. Старко В. Ф. Проблема авторитетності двомовних словників. *Українська лексикографія в загальномовному контексті: теорія, практика, типологія*. Ларисі Григорівні Скрипник. (м. Київ, Ін-т української мови, 12–13 травня 2011 р.). / відп. ред. І. С. Гнатюк. Київ, 2011. С. 315–322.
77. Тименко Л. Лексикографічні праці в Інтернеті (описово-аналітичний огляд). *Лексикографічний бюлетень*. 2007. Вип. 15. С. 58–62.
78. Томіленко Л. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії: монографія. Івано-Франківськ, 2015.
79. Туровська Л. Макро- та мікроструктура термінологічного словника тлумачного типу. *Українська мова*. 2018. № 3. С. 40–53.
80. Туровська Л. Сучасний етап розвитку української термінографії. *Система і структура східнослов'янських мов: міжкафедральний зб. наук. пр.* К., 2006. С. 168–173.
81. Хобзей Н. Діалектна лексикографія сьогодні. *Українське мовознавство*. 2008. Вип. 38. С. 254–256.
82. Хобзей Н. Сучасне українське діалектне словництво. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*: зб. наук. пр. / відп. ред. М. Крикун. Львів, 2006. Вип. 15: Confraternitas. Ювілейний збірник на пошану Ярослава Ісаєвича. С. 819–826.
83. Цимбалюк-Скопненко Т. Українська авторська лексикографія: здобутки та перспективи. *Українська мова*. 2010. № 9. С. 3–14.
84. Широков В.А. Всеукраїнський лінгвістичний діалог у контексті теорії лексикографічних систем. *Мовознавство*. 2003. № 6. С. 3–7.
85. Широков В.А. Гуманітарна традиція і технологічний статус мови. *Мовознавство*. 2001. № 3. С. 128–132.
86. Широков В.А. Елементи лексикографії: монографія. Київ, 2005. 304 с.
87. Широков В.А. Інформаційна теорія та системотехнічні засади комп'ютерної лексикографії: автореф. дис... д-ра техн. наук: 05.13.06 / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 1999. 32 с.
88. Широков В.А. Феноменологія лексикографічних систем: монографія. Київ, 2004. 327 с.
89. Широков А.В., Манако В.В., Організація ресурсів національної словникової бази. *Мовознавство*. 2001. № 5. С. 3–13.
90. Широков В.А., Рабулець О.Г., Шевченко І.В., Костишин О.М., Якименко М.К. Технологічні основи сучасної тлумачної лексикографії. *Мовознавство*. 2002. № 6. С. 49–86.

91. Черниш Н. Електронні енциклопедії в Україні. Поліграфія і видавнича справа. 2016. № 1. С. 168–183.
92. Черниш О. Особливості створення електронного багатомовного академічного галузевого словника. *Науковий вісник Міжнар. гуманіт. ун-ту*. Серія Філологія. 2019. № 40. Т. 2. С. 141–144.
93. Черниш Н. Формування концепції української енциклопедії (з редакторського досвіду М. П. Бажана) *Поліграфія і видавнича справа*. 2011. № 4. С. 20–32.

Тривалість курсу	<p>Один семестр (10)</p> <p>Теоретичні поняття лексикографії. Принципи й засади словникової типології. Староукраїнська лексикографія.</p> <p>Нова українська лексикографія. Новітня українська лексикографія. Персоналії лексикографів.</p> <p>Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 16 годин лекційних, 16 практичних, 58 годин самотійної роботи. 3 кредити ЄКТС. 3 модулі.</p>
Обсяг курсу	<p>Студент повинен:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предмет, завдання й місце теоретичної і практичної лексикографії серед інших мовознавчих дисциплін; • наукові праці з проблем історії, теорії, методики та практики лексикографії; • основних дослідників, що працювали у сфері теоретичної і практичної лексикографії; • головні ідеї провідних українських і зарубіжних лексикографів; • аспекти й методи дослідження в лексикографії; • основні ознаки словника • базові принципи та підходи до лексикографічної типології; • основні теоретичні і практичні моделі укладання словників; • базові терміни практичного словництва; • етапи становлення української лексикографії; • традиційні і новаторські технології в українській лексикографії. • принципи побудови статей у словниках різних типів; <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • орієнтуватися у давніх та сучасних лексикографічних джерелах і використовувати їх у практичній діяльності; • класифікувати словники за типом семантичної інформації та за прагматичною потребою споживача інформації; • аналізувати концепцію та наукову ідеологію словників; • аналізувати мікро- та макроструктуру словників різних типів; • виокремлювати складові частини словникових статей; • формувати лексикографічні реєстри; • укладати словникові статті різних типів; • редагувати словникові статті; • керувати гіпертекстовою, ілюстративною і семантичною інформацією.
Ключові слова	<p>Історична лексикографія, словник, металексикографія, практична лексикографія, метамова словника, типологія словників, словникова феноменологія, періодизація розвитку словництва, староукраїнська лексикографія, нова українська лексикографія, новітня українська лексикографія.</p>
Формат курсу	Очний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий	Залік

контроль, форма	
Пререквізити	Курс лексикології сучасної української літературної мови та історії української літературної мови
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Курс практичної лексикографії передбачає застосування порівняльно-історичного методу, що виявляється в зіставленні словникового матеріалу різних періодів, вивченні жанрових систем словників, устанавленні системи відповідностей між сучасною українською лексикографією та староукраїнською, визначенні відносної хронології лексикографічної параметризації лексики.
Необхідне обладнання	Проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так: <ul style="list-style-type: none"> • модулі: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • залік: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100.
Питання до заліку.	Лексикографія як наукова дисципліна. Сучасна лексикографічна парадигма. Теоретична (металексикографія) і практична лексикографія та їхні завдання. Структурування сучасної лексикографічної парадигми. Теорія лексикографії (загальна теорія; організація словникарської праці; лексикографічне дослідження мови; лексикографічний опис мови). Історія лексикографії. Рукописна лексикографія XIX ст. Лексикографічні осередки. Наукові напрями сучасної лексикографічної парадигми. Загальна (універсальна) і конкретна (національна) лексикографія. Синхронна (описова) і діахронна (історична) лексикографія. Загальномовна й лектна (діалектна, соціолектна, ідіолектна) лексикографія. Нормативна і реєстративна лексикографія. Глумачна й перекладна лексикографія. Наукова, навчальна й довідкова лексикографія. Традиційна, комп'ютерна й корпусна лексикографія. Словник як різновид лексикографічної продукції. Типологія модерних словників. Критика словників.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
МОДУЛЬ І					
1 т. 2 год.	Лексикографія як наукова дисципліна. Теоретична і практична лексикографія та їхні завдання. Структурування сучасної лексикографічної парадигми. Лексикографічні універсалії.	лекція	Гордієнко Н. Сучасна лексикографія як об'єкт лінгвістики. <i>Українська мова</i> . 2011. №. 3. С. 67–73.; Демська О.М. Вступ до лексикографії. Київ, 2010; Демська-Кульчицька О. Між ремеслом і наукою. <i>Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки</i> . 2008. Т. 85. С. 3–9.; Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія. Київ, 1978; Широков В. Елементи лексикографії: монографія. Київ, 2005. 304 с.	Огляд основних напрацювань теоретичної лексикографії 6 год.	

1 т. 2 год.	Теоретична (металексикографія) та її завдання. Організація словникарської праці. Структура лексикографії. Критика словників.	практичне заняття	Гордієнко Н. Типологія додатків у сучасних лінгвістичних словниках. <i>Лексикографічний бюлетень</i> . 2012. № 21. С. 31–38; Зайцева О. Ремарка як лексикографічна категорія. <i>Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчен.</i> Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич, 2014. Вип. 9. С. 167–172. Давиденко В. Лексикографічні праці в сучасному освітньому просторі. <i>Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського</i> . 2020. Т. 31. Серія Філологія. Соціальні комунікації. № 4, Ч. 1. С. 39–43.		
2 т. 2 год.	Розвиток української лексикографії. Рукописна лексикографія XIX ст. Типологія словників. Притекстова лексикографія. Словникові матеріали.	лекція	Галас Б. Ф. С. Шимкевич як лексикограф і українське словникарство (кінець XVIII – початок XX ст.). Ужгород, 1995. Горецький П. Історія української лексикографії. Київ, 1963; Грінченко Б. Огляд українського язикознавства. <i>Записки Наукового товариства ім. Шевченка</i> . Львів, 1905. Т. 66: С. 4–30. Кузеля З. Історичний розвиток і сучасний стан українського словництва. <i>Записки Наукового товариства ім. Шевченка</i> / за ред. В. Янева. Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962. Т. 169: Праці філологічної та історико-філософської секції: зб. на пошану Зенона Кузеля. С. 217–235.; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. Київ, 1961.	Розвиток української лексикографії XIX ст. 6 год.	

2 т. 2 год.	Притекстова лексикографія. Практична розробка словникових статей.	практичне заняття	Галас Б. Ф. С. Шимкевич як лексикограф і українське словникарство (кінець XVIII – початок XX ст.). Ужгород, 1995. Горецький П. Історія української лексикографії. Київ, 1963.		
	МОДУЛЬ II				

3 т. 2 год.	Енциклопедичний словник як різновид лексикографічної продукції. Жанрові ознаки енциклопедії як різновиду наукової чи науково-популярної довідкової літератури. Структурні моделі словникових статей (статті-огляди, статті-довідки, статті-тлумачення, статті-посилання). Засади енциклопедичної стилістики і синтаксису.	лекція	Березюк Т., Іщенко О., Пилипчук Р., Савченко О., Фещенко Н., Шушківський А. Здобутки української енциклопедистики: характеристика найважливіших видань. <i>Наука України у світовому інформаційному просторі</i> . Вип. 12. Київ, 2015. С. 9–114; Черниш Н. Формування концепції української енциклопедії (з редакторського досвіду М. П. Бажана). <i>Поліграфія і видавнича справа</i> . 2011. № 4. С. 20–32.	Розвиток енциклопедичного руху в Україні й за кордоном. 6 год.	
3 т. 2 год.	Структура процесу енциклопедичного лексикографування. Семантична, жанрова і структурна типологія словникових статей. Практична розробка словникових статей.	практичне заняття	Березюк Т., Іщенко О., Пилипчук Р., Савченко О., Фещенко Н., Шушківський А. Здобутки української енциклопедистики: характеристика найважливіших видань. <i>Наука України у світовому інформаційному просторі</i> . Вип. 12. Київ, 2015. С. 9–114.		
Модуль III					
4 т. 2 год.	Лінгвістичні словники. Класифікація словників за об'єктом опису. Діахронна та синхронна лексикографія. Семантична лексикографія. Універсальні специфікації видань тлумачного типу. Етимологічна лексикографія. Науково-теоретичні засади укладання етимологічних словників. Типологічні моделі етимологічних довідок та їх використання в словниках різних типів.	лекція	Казиминова І. Актуальні проблеми сучасної термінографії. <i>Термінологічний вісник: зб. наук. пр.</i> Київ, 2017. Вип. 4. С. 214–226; Кровицька О. Українська історична лексикографія у міжслов'янському контексті. <i>Проблеми слов'янознавства</i> . Львів, 2003. Вип. 53. С. 136–144; Лукінова Т. Створення «Етимологічного словника української мови» – важливий етап порівняльно-історичного вивчення слов'янської лексики. <i>Мовознавство</i> . 2008. № 2–3. С. 24–39.; Неровня Н. Принципи створення нового загальномовного тлумачного	Розвиток етимологічної лексикографії української мови. 6 год.	

			<p>словника. <i>Лексикографічний бюлетень</i>. 2005. С. 36–46.; Петрова Т. Рецензія на термінологічні словники як жанр критичного субдискурсу. <i>Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка</i>. 2019. Вип. 50. Філологічні науки. С. 133–139.; Томіленко Л. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії: монографія. Івано-Франківськ, 2015; Туровська Л. Макро- та мікроструктура термінологічного словника тлумачного типу. <i>Українська мова</i>. 2018. № 3. С. 40–53.</p>		
4 т. 2 год.	<p>Різновиди тлумачних словників. Термінологічні словники. Історичні словники. Критика словників. Осередки створення історичних словників. Універсальна словникова стаття. Практична розробка словникових статей.</p>	практичне заняття	<p>Винник В. Б. Грінченко і процес становлення єдиної української літературної мови. <i>Мовознавство</i>. 2014. № 6. С. 13–23; Дідун Л. Козирева З. Українська академічна лексикографія: здобутки та перспективи розвитку. <i>Українська мова</i>. 2021. № 3. С. 54–65. Мейзерська І. Лексикографічна параметризація: структурний та функціональний аспекти (на прикладі великого тлумачного словника сучасної української мови). <i>Вісник СумДУ</i>. 2007. № 1. Т. 1: Серія Філологія. С. 151–155; Озерова Н., Широков В. Перший том Словника української мови у 20-ти томах. <i>Мовознавство</i>. 2011. С. 3–13.</p>	Лексикографічна параметризація мовних одиниць 6 год.	

<p>5 т. 2 год.</p>	<p>Історія перекладної лексикографії. Теоретичні засади та принципи моделювання словникових статей.</p>	<p>лекція</p>	<p>Галас Б. Ф. С. Шимкевич як лексикограф і українське словникарство (кінець XVIII – початок XX ст.). Ужгород, 1995. Горецький П. Історія української лексикографії. Київ, 1963; Кузеля З. Історичний розвиток і сучасний стан українського словництва. <i>Записки Наукового товариства ім. Шевченка</i> / за ред. В. Янева. Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962. Т. 169: Праці філологічної та історико-філософичної секцій: зб. на пошану Зенона Кузеля. С. 217–235.; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. Київ, 1961.</p>	<p>Макро- й мікроструктура словників 6 год.</p>	
-----------------------------	---	---------------	---	---	--

<p>5 т. 2 год.</p>	<p>Розвиток перекладної лексикографії. Критика перекладної лексикографії. Питання еквівалентності, онімів, фразеології в перекладному словнику. Практична розробка словникових статей до перекладного словника.</p>	<p>практичне заняття</p>	<p>Горецький П. Історія української лексикографії. Київ, 1963; Кузеля З. Історичний розвиток і сучасний стан українського словництва. <i>Записки Наукового товариства ім. Шевченка</i> / за ред. В. Янева. Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962. Т. 169: Праці філологічної та історико-філософської секцій: зб. на пошану Зенона Кузеля. С. 217–235.; Старко В. Ф. Проблема авторитетності двомовних словників. <i>Українська лексикографія в загальномовному контексті: теорія, практика, типологія</i>. Ларисі Григорівні Скрипник. (м. Київ, Ін-т української мови, 12–13 травня 2011 р.). / відп. ред. І. С. Гнатюк. Київ, 2011. С. 315–322.</p>		
---------------------------------	---	------------------------------	---	--	--

6 т. 2 год.	Розвиток діалектної лексикографії. Лексикографічна параметризація діалектного матеріалу. Ідіолектна лексикографія як напрям семантичних, історичних та статистичних студій лексичного фонду.	лекція	Бондар О. Українське діалектне словникарство початку ХХІ ст. <i>Вісник Одеського нац. ун-ту</i> . 2012. Т. 17. Вип. 4. С. –26.; Бук С. Григорій Сковорода онлайн! <i>Українська мова</i> . 2010. № 3. С. 109–115; Хобзей Н. Сучасне українське діалектне словництво. <i>Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність</i> . Львів, 2006. № 15. С. 819–826.	Типологія діалектних словників. 6 год.	
6 т. 2 год.	Історія укладання діалектної лексикографії. Типи діалектних, словників. Соціолектні словники. Ідіолектна лексикографія. Статистична параметризація лексики. Словопоказчики та конкорданси. Практична розробка словникової статті.	практичне заняття	Мищук У. Словник мови Шевченка: бачення творчого світу письменника. <i>Лексикографічний бюлетень</i> . 2006. Вип. 14. С. 78–88.		
7 т. 2 год.	Розвиток онімної лексикографії. Лексикографічна параметризація онімної лексики.	лекція	Кровицька О., Осінчук Ю. Онімна спадщина в лексикографічних джерелах української мови ХІV–ХVІІІ ст. <i>Науковий вісник Ужгород. ун-ту</i> . 2021. Серія Філологія. С. 268–275.	Типологія ономастичних словників. 6 год.	
7 т. 2 год.	Українська онімна лексикографія. Типи словників. Історико-етимологічні довідки у онімних словниках. Критика словників. Практична розробка словникових статей.	практичне заняття	Громко Т. Лексикографування онімів говірки за корпусом моноговіркових текстів. <i>Актуальні питання гуманітар. наук: міжвуз. зб. молодих учен.</i> ДДПУ ім. І. Франка. 2020. Вип. 31. С. 315–322.		
8 т. 2 год.	Тенденції розвитку сучасної лексикографічної парадигми. Українська корпусна лексикографія.	лекція	Бобкова Т. Українська корпусна лексикографія: основні етапи й тенденції розвитку. <i>Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія»</i> . Серія філологічна. 2014. Вип. 49. С. 267–270.	Лексикографічні школи і осередки 6 год.	
8 т. 2 год.	Електронні словники. Сучасні дослідження теоретичної лексикографії. Наукові періодичні видання «Лексикографічний бюлетень», «Українська мова».	практичне заняття	Старко В. Пареміографія в корпусну добу: з досвіду укладання «Електронного англійсько-українського словника прислів'їв». <i>Українська і слов'янська тлумачна і перекладна</i>	Тенденції розвитку сучасної української лексикографії 4 год.	

			<p>лексикографія. Леонідові Сидоровичу Паламарчукові. Київ, 2013. С. 293–298.; Черниш Н. Електронні енциклопедії в Україні. <i>Поліграфія і видавнича справа</i>. 2016. № 1. С. 168–183.; Черниш О. Особливості створення електронного багатомовного академічного галузевого словника. <i>Науковий вісник Міжнар. гуманіт. ун-ту</i>. Серія Філологія. 2019. № 40. Т. 2. С. 141– 144.</p>	
--	--	--	---	--

